

Bobeš v Grünbachu

Jára Cimrman

(Otevře se opona. V hostinci sedí farář, lékař a Bobeš.)

LÉKAŘ: O našem poslání ani slovo. Budou-li se nás na něco ptát, raději se vždycky poradíme.

HOSTINSKÝ (vejde s pivem): A jakpak se vám líbí v našem kraji, pánové? (Farář s lékařem se šeptem poradí, jak odpovědět.)

FARÁŘ: Pěkné to tu máte.

LÉKAŘ: Všimli jsme si cestou toho krásného zámku. Kdopak v něm bydlí?

HOSTINSKÝ: Kdo jiný než pan baron.

FARÁŘ: Velký zámek. To on tam jistě není sám. Zřejmě má ženu, děti...

(Vstoupí havíř Wassermann, pověsí kahan na věšák, usedne a začte se do novin

„HLAS HLUBINY“.)

HOSTINSKÝ: Děťí mu pámbu nedopřál, ale na ženě mu to vynahradil. To je panečku

komandýr. Podle ní musí celý zámek tancovat.

FARÁŘ: To se podívejme.

HOSTINSKÝ: No jo. On náš pan baron býval zamlada podařené kvítko. Která před

ním neutekla na strom, s tou on šup do postele. Tak ona si ho teď paní baronka hlí-

dá a ženská noha jí do zámku nesmí.

WASSERMANN: Tak tak. Do služby na zámek berou jenom mužské. Kuchařka, pokojská, služka, všechno samý chlap.

LÉKAŘ: Vy pracujete také na zámku?

WASSERMANN: Kdepak. Tak vysoko našinec ani nepomýšlí. Já pracuji dole, v hlu bině.

HOSTINSKÝ: Dáš si taky pivo, Wassermanne?

WASSERMANN: Dám. Vždyť jsem celý den pil jenom vodu. (Hostinský odejde pro pivo.) Promiňte mi mou zvědavost, pánové, vy jste tu u nás jako turisté? (Lékař s

farářem se šeptem radí.)

LÉKAŘ: Jako turisté.

WASSERMANN: Chcete-li, vezmu vás s sebou dolů. Je to tam zajímavé.

FARÁŘ: Děkujem za laskavost, ale raději bychom si prohlédli zámek.

(Hostinský přinese Wassermannovi pivo.)

WASSERMANN: A kdepak máš Haničku?

HOSTINSKÝ: Ale - jela do Míšně pro porcelán.

WASSERMANN: Taky už bych potřeboval nové hrníčky. Škoda, že Haničku neznáte,

pánové. Ona je takové naše sluníčko.

HOSTINSKÝ: Poslyšte, pánové, nic mi do toho není, ale pročpak si ten chlapec nesesedne?

(Napřáhne k Bobšovi ruku a ten zase prchne. Farář s lékařem se poradí.)

LÉKAŘ: Je to neposeda.

(Opona se zavře.)

Dr. Bořivoj Penc:

Tak to byla naše verze scénky z grünbašské hospůdky. Ještě než vám předvedeme,

jak si s tímto - zdůrazňuji - dochovaným textem poradil prof. Fiedler ve Vídní, dovolte mi, abych jménem svým a jménem všech svých kolegů předeslal několik

upřímně míněných slov. Vážení přátelé, byli bychom opravdu neradi, kdyby ve vás

vznikl dojem, že snad v našich polemikách s prof. Fiedlerem jde o nějakou osobní

zaujatost. My například oceňujeme, s jakou péčí prof. Fiedler opatřil věcným rejstříkem překlad naší knihy „Cimrman und Kindergarten“. Ale to zároveň ukazuje, kam by měl prof. Fiedler přístě napřít své síly: k drobné, mravenčí faktografické práci. Jakmile se totiž pustí do úkolu, na nějž jeho síly nestačí, dopadá to tak, jak ukazuje následující scéna.

(V hostinci sedí jako prve farář, lékař a Bobeš. Hostinský přináší pivo.)

HOSTINSKÝ: Která před ním neutekla na strom, s tou on šup do postele.

FARÁŘ: To se podívejme.

(Do hostince vejde vodník, takový, jak ho známe z Jiráskovy Lucerny. Usedne ke stolu a začte se do novin „HLAS HLUBINY“.)

HOSTINSKÝ: No jo. Tak ona si ho teď paní hraběnka hlídá a ženská noha jí do zámku nesmí.

VODNÍK: Tak tak. Do služby na zámek berou jenom mužské.

LÉKAŘ: Vy pracujete také na zámku?

VODNÍK: Kdepak, já pracuji dole v hlubině.

HOSTINSKÝ: Dáš si taky pivo, vasrmane?

VODNÍK: Dám. Vždyť jsem celý den pil jenom vodu. (Hostinský odejde pro pivo.)

Chcete-li, vezmu vás s sebou dolů. Je to tam zajímavé.

FARÁŘ: Děkujeme za laskavost, raději bychom si prohlédli zámek.

(Hostinský přináší vodníkovi pivo.)

VODNÍK: A kdepak máš Haničku?

HOSTINSKÝ: Ale - jela do Míšně pro porcelán.

VODNÍK: Hm. Taky už bych potřeboval nové hrníčky. (Obrátí půllitr dnem vzhůru.)

Škoda, že Haničku neznáte, pánové. Ona je takové naše sluníčko. Brekeke.

(Opona se zavře.)

Dr. Penc:

Ale omyly nejsou ještě tím nejhorším, co nás ve Fiedlerově verzi může potkat. S

blížícím se závěrem jako by mu z toho mála dramatické síly, kterou má, ještě ubý-

valo a dochází k naprosté sterilitě. Pro ilustraci alespoň jednu ukázkou. Budete to scé-

na, kterou my jsme vynechali, neboť k ní nebyly jiné podklady než soupis osob.

Prof. Fiedler však pouze na základě údaje, že spolu mají hovořit chalupníci Kruge,

Schmied a Wolf, napsal tento dialog:

KRUGE: Včera jsem se byl podívat u švagra. Má to tam hezký.

SCHMIED: Já jsem si zašel včera do mlejna.

WOLF: Já ani nevím, kde jsem včera byl.

KRUGE: A co dělá vaše žena?

SCHMIED: Je doma.

KRUGE: Moje je taky doma.

WOLF: Moje žena je taky doma.

A tak to pokračuje další čtyři stránky. Jistě nám proto nebudete mít za zlé, když

se s verzí prof. Fiedlera definitivně rozloučíme. Až dosud se totiž prof. Fiedler od

Cimrmanova, a tedy i od našeho textu jen odlišoval. Ale od stránky 46 píše již úpl-

ně jinou hru. Výhybkou, která ho zcela odchýlila ze směru, se stala nevinná věta:

„První kolo, a hned premiér,“ kterou řekl farář bezprostředně potom, co koupili

Bobšovi nové kolo. Prof. Fiedler, jako by nevěděl, že Premiér byla vyhlášená

znač-
ka velocipedů, vyložil si větu po svém. Podle něho vyhrál Bobeš první kolo z
em-
ských voleb a stává se předsedou vlády. Pan farář je v důsledku toho povýšen
na
arcibiskupa, z lékaře se stává ministr zdravotnictví a z heřmanické myslivny
je po-
volán i hajný Mikovec a přijímá úřad ministra lesního a vodního hospodářství

.
- 17 -

Němý ministerský předseda Bobeš je obletován ženami, z nichž si na něho nejv
ětší
nároky osobuje dcera generála Strunze. Bobeš je však nejvíce přitahován mlad
ič-
kou baronkou Jelenou - vychovaly ho srny. Tu ale odradí nechutné výstupy Str
un-
zovy žárlivé dcery. V Bobšově milostném životě zazáří i perla nevšední krásy
, ma-
ďarská herečka Elén Horvátová. I tuto soupeřku nakonec vyřizuje Strunzová.
Co tedy říci souhrnně k vídeňskému představení Cimrmanovy hry „Der stumme
Bobesch“: Prof. Fiedler svévolnými úpravami doslova zničil ideu Cimrmanova
dramatu. Vy, ačkoli jste ještě neviděli závěr hry, jste už jistě poznali, že
Cimrman
podrobil svým „Němým Bobšem“ zdrcující kritice agrární politiku rakouské vlá
dy.
Ve Fiedlerově plytkém podání není však po tomto ideovém záměru ani stopy. A
tak
můžeme svůj dojem z vídeňského představení vyjádřit slovy: Škoda času a devi
z.